

II

(Įstatymo galios neturintys teisės aktai)

TARPTAUTINIAIS SUSITARIMAIS ĮSTEIGTŲ ORGANŲ PRIIMTI AKTAI

Pagal tarptautinę viešąją teisę juridinę galią turi tik JT EEK tekstų originalai. Šios taisyklės statusas ir įsigaliojimo data turėtų būti tikrinami pagal paskutinę statusą nurodančio JT EEK dokumento TRANS/WP.29/343 versiją, kurią galima rasti:
<http://www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29fdocsts.html>

Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos (JT/EEK) taisyklė Nr. 61 — Vienodos nuostatos dėl komercinių transporto priemonių patvirtinimo atsižvelgiant į jų išorines iškyšas, esančias prieš galinę kabinos plokštę

Įtrauktas visas galiojantis tekstas iki:

taisyklės pradinės versijos 1 papildymo; įsigaliojimo data – 2006 m. spalio 10 d.

TURINYS

TAISYKLĖ

1. Taikymo sritis ir apimtis
2. Sąvokų apibrėžtys
3. Patvirtinimo paraiška
4. Patvirtinimas
5. Bendrieji reikalavimai
6. Specialūs reikalavimai
7. Transporto priemonės tipo pakeitimas
8. Gamybos atitiktis
9. Baudos už gamybos neatitiktį
10. Visiškai nutraukta gamyba
11. Už patvirtinimo bandymus atsakingų technikos tarnybų ir administracijos skyrių pavadinimai ir adresai

PRIEDAI

- 1 priedas. Pranešimas dėl transporto priemonės atsižvelgiant į jos išorines iškyšas tipo patvirtinimą ar atsisakymą suteikti patvirtinimą, tipo išplėtimo patvirtinimą, patvirtinimo panaikinimą arba visišką gamybos nutraukimą, remiantis Taisykle Nr. 61
- 2 priedas. Patvirtinimo ženklų išdėstymas
- 3 priedas. Tvarka H taškui ir tikrajam sėdynės atlošo nuolydžio kampui nustatyti ir jų santykiui su R tašku bei projektiniu sėdynės atlošo nuolydžio kampu patikrinti
- 4 priedas. Išorinių iškyšų ir atstumų matavimas

1. TAIKYMO SRITIS IR APIMTIS

- 1.1. Ši taisyklė taikoma N_1 , N_2 ir N_3 kategorijų ⁽¹⁾ transporto priemonių išorinėms iškyšoms, kurios yra išorinis paviršius, apibrėžtas toliau.

Ji netaikoma išoriniams užpakalinio vaizdo veidrodžiams, įskaitant jų tvirtinimo laikiklius, arba pridėtinėms dalims, pavyzdžiui, radijo antenoms arba bagažo laikikliams.

- 1.2. Šios taisyklės tikslas - sumažinti riziką susidūrimo metu į transporto priemonės išorinį paviršių atsitrenkusiam asmeniui patirti sužalojimus arba sumažinti tuos sužalojimus.

2. SĄVOKŲ APIBRĖŽTYS

Šioje taisyklėje:

- 2.1. Išorinis paviršius – tai prieš 2.5 punkte apibrėžtą galinę kabinos plokštę, išskyrus pačią galinę kabinos plokštę, esanti sudedamoji transporto priemonės dalis, kuriai priskiriami, pavyzdžiui, priekiniai sparnai, priekiniai buferiai ir priekiniai ratai;
- 2.2. Transporto priemonės tipo patvirtinimas – tai transporto priemonės tipo patvirtinimas, atsižvelgiant į išorines jos iškyšas;
- 2.3. Transporto priemonės tipas – tai pagrindiniais atžvilgiais, pavyzdžiui, išoriniu paviršiumi, nesiskiriančios motorinės transporto priemonės;
- 2.4. Kabina – tai vairuotojui ir keleiviui skirta transporto priemonės kėbulo dalis, įskaitant duris;
- 2.5. Galinė kabinos plokštė – tai galinė išorinio keleiviui ir vairuotojui skirtos vietos paviršiaus dalis. Jeigu galinės kabinos plokštės padėties nustatyti neįmanoma, šioje taisyklėje turėtų būti laikoma, kad ta plokštė – tai prie vairuotojo vietos R taško 50 cm atstumu esanti vertikali skersinė plokštuma, kai sėdynė, jeigu ją galima reguliuoti, yra galinėje gamintojo nustatytoje vairuotojo vietos padėtyje (žr. 3 priedą). Tačiau, jeigu techninės priežiūros tarnybos neprieštarauja, gamintojas gali prašyti, kad būtų taikomas kitas atstumas, jei galima įrodyti, jog 50 cm atstumas tam tikrai transporto priemonei netaikytinas ⁽²⁾;
- 2.6. Atskaitos plokštuma – tai priekinių ratų centrą kertanti horizontali plokštuma arba 50 cm aukštyje virš žemės esanti horizontali plokštuma, iš šių plokštumų pasirenkant mažiausiai nuo žemės nutolusią plokštumą;
- 2.7. Dugno linija – tai yra linija, kuri nustatoma tokiu būdu: kai statusis neapibrėžto aukščio kūgis, kurio kraštinė su vertikale sudaro 15 ° kampą, išoriniu pakrautos transporto priemonės paviršiumi traukiamas taip, kad kūgis kėbulą liestų žemiausiame jo išorinio paviršiaus taške, grindų liniją sudaro geometrinė per lietimosi taškus nubrėžta linija.
- Nustatant grindų liniją, neatsižvelgiama į išmetimo vamzdžius arba ratus ar į prie apatinės kėbulo dalies pritvirtintus mechaninius eksploatavimo įrenginius, pavyzdžiui, kėliklio įrėmimo vietas, pakabos tvirtinimo detales ar sugedusiai transporto priemonei vilkti naudojamus įtaisus. Laikoma, kad prie ratų arkų išorės esančiose erdvėse yra tariamas paviršius, kuris nekeisdamas savo padėties tęsiasi iki greta esančių išorinių paviršių. Apibrėžiant grindų liniją, atsižvelgiama į priekinius buferius. Pagal transporto priemonės tipą grindų linijos pėdsakas gali būti arba išorinis buferio kraštas, arba po buferiu esanti kėbulo plokštė. Jeigu tuo pačiu metu nustatomi du arba daugiau lietimosi taškų, apibrėžiant grindų liniją taikomas žemiausias lietimosi taškas;
- 2.8. Kreivės spindulys – apskritimo lanko, kuris labiausiai atitinka tam tikros apvalios sudedamosios dalies formą, spindulys.

⁽¹⁾ Kaip apibrėžta Suvestinės rezoliucijos dėl transporto priemonių konstrukcijos (R.E.3) 7 priede (dokumentas TRANS/WP.29/78/Rev.1/Amend.2 su paskutiniais pakeitimais, padarytais Amend.4).

⁽²⁾ Pasinaudojimas šia galimybe nekeičia šios taisyklės taikymo srities.

3. PATVIRTINIMO PARAIŠKA

- 3.1. Paraišką transporto priemonės tipui suteikti patvirtinimą atsižvelgiant į išorines iškyšas pateikia transporto priemonės gamintojas arba jo tinkamai įgaliotas atstovas.
- 3.2. Su paraiška turi būti pateikti toliau išvardytų dokumentų trys egzemplioriai:
 - 3.2.1. transporto priemonės priekinių ir šoninių dalių nuotraukos;
 - 3.2.2. tie išorinio paviršiaus brėžiniai, kurių už bandymus atsakingos technikos tarnybos nuomone reikia, kad būtų galima įrodyti atitiktį 5 ir 6 dalių nuostatom.
- 3.3. Už tipo patvirtinimo bandymus atsakingai technikos tarnybai pareiškėjas turi pateikti:
 - 3.3.1. patvirtinto tipo reikalavimus atitinkančią pavyzdinę transporto priemonę ar jos dalį (-is), kuri laikoma būtina, kad būtų galima atlikti šioje taisyklėje nustatytus patikrinimus ir bandymus;
 - 3.3.2. tam tikras dalis ir naudotų medžiagų pavyzdžius, jeigu to reikalauja technikos tarnyba.

4. PATVIRTINIMAS

- 4.1. Jeigu pateiktos patvirtinti pagal šią taisyklę transporto priemonės tipas atitinka 5 ir 6 dalių reikalavimus, tam transporto priemonės tipui suteikiamas patvirtinimas.
- 4.2. Suteikiamas kiekvieno patvirtinto tipo patvirtinimo numeris. Jo pirmieji du skaitmenys (šiuo metu pradinė taisyklės redakcija žymima 00) žymi pakeitimų, į kuriuos įtraukti suteikiant patvirtinimą padaryti naujausi ir svarbiausi taisyklės techniniai pakeitimai, seriją. Ta pati susitariančioji šalis negali priskirti to paties numerio tam pačiam transporto priemonės tipui, kurio išorinė struktūra yra kitokia, ar kitam transporto priemonės tipui.
- 4.3. Šios taisyklės 1 priede pateiktą pavyzdį atitinkančios formos pranešimas apie transporto priemonės tipo patvirtinimą arba atsisakymą suteikti patvirtinimą, remiantis šia taisykle, ir patvirtinimo paraiškos pateikėjo pateikti 3.2.1 ir 3.2.2 punktuose nurodyti brėžiniai ir nuotraukos, ne didesnio nei A4 formato (210 × 297 mm) arba sulankstyti taip, kad būtų tokio formato, perduodami šią taisyklę taikančioms susitarimo šalims.
- 4.4. Prie kiekvienos transporto priemonės, atitinkančios pagal šią taisyklę patvirtintą transporto priemonės tipą, aiškiai matomoje ir lengvai pasiekiamoje, patvirtinimo blanke apibrėžtoje vietoje, pritvirtinamas tarptautinis patvirtinimo ženklas, kurį sudaro:
 - 4.4.1. apskritimo, apjuosiančio „E“ raidę, po kurios nurodomas skiriamasis patvirtinimą suteikusių šalies numeris ⁽¹⁾;
 - 4.4.2. 4.4.1 punkte nurodyto apskritimo dešinėje pusėje nurodomas šios taisyklės numeris, po kurio rašoma R raidė, brūkšnys ir patvirtinimo numeris.
- 4.5. Jei transporto priemonė atitinka pagal vieną ar keletą kitų prie Susitarimo pridėtų taisyklių patvirtintą transporto priemonės tipą, pagal šią taisyklę patvirtinimą suteikusioje šalyje 4.4.1. pastraipoje nurodyto simbolio kartoti nereikia; tokiu atveju taisyklė ir patvirtinimo numeriai bei papildomi visų taisyklių, pagal kurias buvo suteiktas patvirtinimas (šalyje, kuri suteikė patvirtinimą pagal šią taisyklę), simboliai išdėstomi vertikaliais stulpeliais į dešinę nuo 4.4.1 pastraipoje nurodyto simbolio.

⁽¹⁾ 1 – Vokietija, 2 – Prancūzija, 3 – Italija, 4 – Nyderlandai, 5 – Švedija, 6 – Belgija, 7 – Vengrija, 8 – Čekija, 9 – Ispanija, 10 – Serbija ir Juodkalnija, 11 – Jungtinė Karalystė, 12 – Austrija, 13 – Liuksemburgas, 14 – Šveicarija, 15 – nenaudojamas, 16 – Norvegija, 17 – Suomija, 18 – Danija, 19 – Rumunija, 20 – Lenkija, 21 – Portugalija, 22 – Rusija, 23 – Graikija, 24 – Airija, 25 – Kroatija, 26 – Slovėnija, 27 – Slovakija, 28 – Baltarusija, 29 – Estija, 30 – nenaudojamas, 31 – Bosnija ir Hercegovina, 32 – Latvija, 33 – nenaudojamas, 34 – Bulgarija, 35 – nenaudojamas, 36 – Lietuva, 37 – Turkija, 38 – nenaudojamas, 39 – Azerbaidžanas, 40 – Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija, 41 – nenaudojamas, 42 – Europos Bendrija (patvirtinimus suteikia jos valstybės narės, naudodamos atitinkamą savo EEK žymenį), 43 – Japonija, 44 – nenaudojamas, 45 – Australija, 46 – Ukraina, 47 – Pietų Afrika, 48 – Naujoji Zelandija, 49 – Kipras, 50 – Malta, 51 – Korėjos Respublika, 52 – Malaizija, 53 – Tailandas. Kiti numeriai kitoms šalims skiriami eilės tvarka, kuria jos ratifikuoja Susitarimą dėl suvienodintų patvirtinimo sąlygų priėmimo ir abipusio motorinių transporto priemonių ir jų dalių patvirtinimo pripažinimo arba prisijungia prie šio Susitarimo ir tuos paskirtus numerius Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius praneša susitariančioms šalims.

- 4.6. Patvirtinimo žymuo ir papildomas ženklas turi būti lengvai įskaitomi ir neištrinami.
- 4.7. Patvirtinimo ženklas turėtų būti pritaikomas prie transporto priemonės duomenų plokštelės, kurią pritvirtina gamintojas, arba ant jos.
- 4.8. Šios taisyklės 2 priede pateikti patvirtinimo ženklų pavyzdžiai.
5. BENDRIEJI TECHNINIAI REIKALAVIMAI
- 5.1. Šios taisyklės nuostatos netaikomos toms transporto priemonės išorinio paviršiaus dalims, kurios, kai transporto priemonė nepakrauta ir kai jos durys, langai, liukai ir t. t. uždaryti:
- 5.1.1. nepatenka į zoną, kurios viršutinė riba – tai 2,00 m aukštyje virš žemės esanti horizontali plokštuma, o apatinė – arba 2.6 punkte apibrėžta atskaitos plokštuma, arba, atsižvelgiant į gamintojo pasirinkimą, 2.7 punkte apibrėžta grindų linija, arba
- 5.1.2. yra tokioje padėtyje, kad statinėje būklėje jų neliestų 100 mm skersmens rutulys.
- 5.1.3. Kai atskaitos plokštuma yra apatinėje zonos dalyje, turi būti atsižvelgta tik į tarp dviejų vertikalių plokštumų esančias transporto priemonės dalis, transporto priemonės išorinį paviršių liečiančias dalis ir kitas lygiagrečias jai ir 80 mm atstumu link automobilio vidaus esančias dalis.
- 5.2. Iš transporto priemonių išorinio paviršiaus neturi kyšoti jokia į išorę nukreipta dalis, galinti kliudyti pėsčiuosius, dviratininkus arba motociklininkus.
- 5.3. Iš bet kurių 6 dalyje nurodytų dalių neturi tiesiai į išorę kyšoti jokios smailios arba aštriomis briaunomis dalys ar tokios formos, matmenų, arba stiprumo ir nukreiptos į tokią pusę iškyšos, kad susidūrimo atveju, jeigu asmuo trenktųsi į išorinį paviršių arba tas paviršius kliudytų asmenį, dėl minėtų dalių ir iškyšų padidėtų pavojus sužaloti asmenį arba jis būtų sužalojamas sunkiau.
- 5.4. Iš išorinio paviršiaus kyšančių dalių, kurių kietumas pagal Šorą, išmatuotas taikant A skalę, nėra didesnis kaip 60, kreivės spindulys gali būti mažesnis už toliau pateiktame 6 dalyje nustatytas vertes.
6. SPECIALIEJI REIKALAVIMAI
- 6.1. Dekoratyviniai elementai, komerciniai simboliai, raidės ir komercinių žymenų skaičiai
- 6.1.1. Dekoratyvinių elementų, komercinių simbolių, raidžių ir komercinių žymenų skaičių kreivės spindulys neturi būti mažesnis nei 2,5 mm. Šis reikalavimas netaikomas šioms dalims, jei jos neišsikiša daugiau nei 5 mm nuo jas supančio paviršiaus; tačiau tuo atveju į išorę nukreiptos jų briaunos neturi būti aštrios.
- 6.1.2. Kai dekoratyvinius elementus, komercinius simbolius, raides ir komercinius žymenų skaičius, kurie iš jas supančio paviršiaus kyšo daugiau kaip 10 mm, vietas labiausiai išsikišusiame taške bet kuria kryptimi, esančia su jų pritvirtinimo paviršiumi beveik lygiagrečioje plokštumoje, veikia 10 daN jėga, pirmiau minėtos detalės turi pasislinkti atgal, atsikabinti arba išlinkti.
- 10 daN apkrovos jėga sukuriamą plokščiagale ne didesnio kaip 50 mm skersmens tvokle. Jeigu to metodo taikyti neįmanoma, turi būti pasirinktas jam lygiavertis metodas. Kai dekoratyviniai elementai pastumiami atgal, jie atsikabina arba išlinksta, likusioji jų dalis neturi kyšoti daugiau kaip 10 mm ir būti be smailių arba aštrių kraštų.
- 6.2. Priekinio žibinto skydeliai ir antibriauniai
- 6.2.1. Ant priekinių žibintų gali būti pritvirtinti išsikišantys saulės skydeliai ir gaubtai, jei jie išsikiša ne daugiau kaip 30 mm išorinio permatomo priekinio žibinto paviršiaus atžvilgiu, o jų kreivės spindulys ne mažesnis kaip 2,5 mm.
- 6.2.2. Įtraukiamieji priekiniai žibintai, nustatyti į naudojimo padėtį ir įtraukti, turi atitikti 6.2.1 punkto reikalavimus.

- 6.2.3. 6.2.1 punkto nuostatos netaikomos transporto priemonės kėbule įtaisytams priekiniams žibintams arba kai priekinį žibintą iš viršaus gaubia kėbulas, jeigu pastarasis atitinka 5.2 punkto reikalavimus.
- 6.3. Grotelės
- Grotelių dalių kreivės spindulys turi būti:
- ne mažesnis kaip 2,5 mm, jeigu atstumas tarp gretimų dalių didesnis kaip 40 mm,
 - ne mažesnis kaip 1 mm, jeigu tas atstumas yra 25-40 mm,
 - ne mažesnis kaip 0,5 mm, jeigu tas atstumas mažesnis kaip 25 mm.
- 6.4. Priekinio stiklo ir priekinio žibinto valytuvai
- 6.4.1. Pirmiau minėti įtaisai turi būti tokie, kad valytuvų ašys turėtų apsauginį dangtelį, kurio kreivės spindulys būtų ne mažesnis kaip 2,5 mm, o ne didesniu kaip 6,5 mm atstumu nuo labiausiai išsikišusio taško pjūvio projekcijoje išmatuotas paviršiaus plotas neturi būti mažesnis kaip 150 mm².
- 6.4.2. Priekinio stiklo apliejkliai purkštukų ir priekinio žibinto valymo įtaisų kreivės spindulys turi būti ne mažesnis negu 2,5 mm. Šie įtaisai, išsikišantys mažiau nei 5 mm, neturi turėti aštrių išorinių kraštų.
- 6.5. Apsauginiai įtaisai (buferiai)
- 6.5.1. Priekinių apsauginių įtaisų galai turi būti užlenkti kėbulo išorinio paviršiaus link.
- 6.5.2. Priekinių apsauginių įtaisų komponentai turi būti suprojektuoti taip, kad visų į išorę atsuktų standžių paviršių kreivės spindulys būtų ne mažesnis kaip 5 mm.
- 6.5.3. Pridėtiniai įtaisai, pavyzdžiui, vilkimo kabliai ir gervės neturi išsikišti toliau už tolimiausią buferio paviršių. Tačiau gervės gali išsikišti už buferio priekinio paviršiaus, jeigu nenaudojamos gervės uždenčiamos tinkamu apsauginiu dangčiu, kurio kreivės spindulys ne mažesnis kaip 2,5 mm.
- 6.5.4. 6.5.2 punkto reikalavimai netaikomi buferio dalims ar dalims, sumontuotoms ant buferio, kurios išsikiša mažiau nei 5 mm. Išsikišančių mažiau nei 5 mm įtaisų kraštai negali būti aštrūs. Kitose šios taisyklės dalyse nurodytiems prie buferių pritvirtintiems įtaisams taikomi ypatingieji šios taisyklės reikalavimai.
- 6.6. Rankenos, vyriai, durų atidarymo mygtukai, bagažo skyriai, variklio dangčiai, ventiliacijos angos, prieigos užsklandos ir ranktūriai
- 6.6.1. Pirmiau minėtos dalys neturi išsikišti daugiau kaip: jei tai yra durų atidarymo mygtukai – 30 mm, jei tai yra ranktūriai ir variklio dangčio fiksavimo spaustukai – 70 mm ir visais kitais atvejais ne daugiau kaip 50 mm. Visų tų dalių kreivės spindulys turi būti ne mažesnis kaip 2,5 mm.
- 6.6.2. Jeigu durų, kad jas būtų galima atidaryti, šonines rankenėles reikia pasukti, tos rankenėlės turi atitikti vieną arba kelis iš šių reikalavimų:
- 6.6.2.1. jei tai rankenėlės, kurios pasukamos lygiagrečiai durų plokštumai, rankenėlių galai turi būti nukreipti atgal. Minėtų rankenėlių galas turi būti palenktas durų plokštumos link ir įrengtas tarp apsauginių apvadų arba nišoje;
- 6.6.2.2. Nepasuktos rankenos, kurias į išorę galima pasukti bet kokia durų plokštumai nelygiagrečia kryptimi, turi būti apsuptos apsauginiais apvais arba įrengtos įduboje. Pasukamasis rankenos galas turi būti užlenktas durų plokštumos link arba į apačią.

Vis dėlto rankenas, kurios neatitinka minėtos pastarosios sąlygos, galima naudoti, jeigu:

- jos turi nepriklausomą grąžinamąjį mechanizmą,
- sugedus grąžinamajam rankenos mechanizmui, jos neturi išsikišti daugiau nei 15 mm,
- kai rankenos nesugrąžintos į įprastą padėtį, rankenų kreivės spindulys turi būti ne mažesnis kaip 2,5 mm (tas reikalavimas netaikomas, jeigu į įprastą padėtį nesugrąžinta rankena, kai rankenos nuotolis iki įprastos jos padėties yra didžiausias, yra išsikišusi mažiau kaip 5 mm, tačiau tuo atveju į išorę nukreiptų dalių briaunų kampai turi būti neaštrūs),
- rankenų galo paviršiaus plotas, išmatuotas ne didesniu nei 6,5 mm atstumu nuo toliausiai išsikišusio taško, nėra mažesnis nei 150 mm².

6.7. Pakojos ir laipteliai

Pakojos ir laiptelių briaunos neturi būti aštrios.

6.8. Oro srauto ir lietaus lašų šoniniai kreiptuvai bei langą nuo teršimo apsaugančios oro sklendės

Briaunų, kurias galima nukreipti į išorę, kreivės spindulys turi būti ne mažesnis kaip 1 mm.

6.9. Skardos lakštų briaunos

Leidžiama naudoti metalo briaunas, jeigu jos link kėbulo užlenktos taip, kad tos briaunos nesiliečia su 100 mm skersmens rutuliu, arba jos uždengtos apsaugine danga, kurios kreivės spindulys ne mažesnis kaip 2,5 mm.

6.10. Rato veržlės, stebulės gaubtai ir apsauginiai įtaisai

6.10.1. Ratų tvirtinimo veržlės, stebulės gaubtai ir apsauginiai įtaisai turi būti be jokių aštrių iškyšų.

6.10.2. Kai transporto priemonė važiuoja tiesia linija, jokia virš ratų sukimosi ašį kertančios horizontalios plokštumos esanti ratų, išskyrus padangas, dalis už virš rato esančio kėbulo plokštės krašto vertikalios projekcijos neturi išsikišti į horizontalią plokštumą. Tačiau, jei laikantis funkcinų reikalavimų galima užtikrinti, kad ratų veržlės ir stebulės dengiantys apsauginiai įtaisai gali išsikišti už virš rato esančio kėbulo plokštės krašto vertikalios projekcijos, jeigu išsikišusios dalies paviršiaus kreivės spindulys ne mažesnis kaip 5 mm ir jeigu už virš rato esančio kėbulo plokštės krašto vertikalios projekcijos išsikišanti iškyša jokių būdu ne ilgesnė kaip 30 mm.

6.10.3. 6.10.2 punkto reikalavimus atitinkantis apsauginis įtaisas (-ai) turi būti sumontuotas, jeigu varžtai arba veržlės išsikiša už išorinio padangos paviršiaus projekcijos (virš rato sukimosi ašį kertančios horizontalios plokštumos esanti padangos dalis).

6.11. Kėliklių įrėmimo vietos ir išmetimo vamzdis (-iai)

6.11.1. Kėliklio įrėmimo vietos (jei yra) ir išmetamasis vamzdis arba vamzdžiai už vertikalios grindų linijos arba atskaitos plokštumos kirtimosi su išoriniu transporto priemonės paviršiumi projekcijos neturi išsikišti daugiau kaip 10 mm.

6.11.2. Nepaisant pirmiau minėto reikalavimo, išmetamasis vamzdis gali išsikišti daugiau kaip 10 mm, jeigu vamzdžio kraštai gale yra apvalūs ir kreivės spindulys ne mažesnis kaip 2,5 mm.

7. TRANSPORTO PRIEMONĖS TIPO PAKEITIMAS

7.1. Apie kiekvieną transporto priemonės tipo pakeitimą pranešama transporto priemonės tipą patvirtinusiui administracijos padaliniui. Tada padalinys gali:

7.1.1. laikyti, kad pakeitimai greičiausiai neturi pastebimo neigiamo poveikio ir kad bet koku atveju transporto priemonė vis dar atitinka reikalavimus; arba

7.1.2. reikalauti iš technikos tarnybos, atsakingos už bandymus, kitos bandymų ataskaitos.

7.2. Apie pritarimą patvirtinimui arba atsisakymą jį suteikti, apibrėžiant pakeitimus, šią taisyklę taikančioms susitarimo šalims turi būti pranešta laikantis 4.3 punkte aprašytos tvarkos.

8. GAMYBOS ATITIKTIS

- 8.1. Kiekviena transporto priemonė, paženklinta patvirtinimo ženklu, kaip nurodyta pagal šią taisyklę, turi atitikti atsižvelgiant į išorines iškyšas patvirtintą transporto priemonės tipą.
- 8.2. Atitikčiai patikrinti, kaip nustatyta 8.1 punkte, taikant atsitiktinę atrankiąją patikrą patikrinama užtektinai serijiniu būdu pagamintų transporto priemonių, paženklintų patvirtinimo ženklu, kuris yra privalomas pagal šią taisyklę.

9. BAUDOS UŽ GAMYBOS NEATITIKTĮ

- 9.1. Tam tikro transporto priemonės tipo patvirtinimas pagal šią taisyklę gali būti panaikintas, jei nesilaikoma 6 dalyje nustatytų reikalavimų arba jei 3 priede nurodytų transporto priemonės bandymų rezultatai buvo neigiami.
- 9.2. Jeigu šią taisyklę taikanti susitarimo šalis patvirtinimą, kurį buvo suteikusi anksčiau, panaikina, apie tai kitoms šią taisyklę taikančioms susitarimo šalims ji nedelsdama praneša nusiųsdama patvirtinimo kopiją, kurios gale didžiosiomis raidėmis įrašomas įrašas „PATVIRTINIMAS PANAIKINTAS“, kopija pasirašoma ir joje įrašoma data.

10. VISIŠKAI NUTRAUKTA GAMYBA

Jeigu patvirtinimo turėtojas visiškai nustoja gaminti pagal šią taisyklę patvirtinto tipo transporto priemones, jis turi apie tai pranešti patvirtinimą suteikusiai institucijai. Minėtą pranešimą gavęs administracinis padalinys apie nutrauktą gamybą praneša kitoms šią taisyklę taikančioms susitariančiosioms šalims nusiųsdamas patvirtinimo blanko kopiją, kurios apačioje didžiosiomis raidėmis įrašoma „GAMYBA NUTRAUKTA“, pasirašoma ir įrašoma data.

11. UŽ PATVIRTINIMO BANDYMUS ATSAKINGŲ TECHNIKOS TARNYBŲ IR ADMINISTRACIJOS PADALINIŲ PAVADINIMAI BEI ADRESAI

Šią taisyklę taikančios Susitarimo Šalys praneša Jungtinių Tautų Sekretariatui už patvirtinimo bandymus atsakingų technikos tarnybų ir administracijos padalinių, kurie išduoda patvirtinimus ir kuriems reikia siųsti kitose šalyse suteiktų patvirtinimų išdavimo, atsisakymo patvirtinti arba patvirtinimo panaikinimo formas, pavadinimus ir adresus.

1 PRIEDAS

PRANEŠIMAS

(didžiausias formatas: A4 (210 x 297 mm))

Administracijos pavadinimas:

.....

.....

.....

Pranešimas dėl transporto priemonės tipo ⁽²⁾: PATVIRTINIMO
 ATSISAKYMO SUTEIKTI PATVIRTINIMĄ
 IŠPLĖTIMO PATVIRTINIMO
 PATVIRTINIMO PANAIKINIMO
 VISIŠKU GAMYBOS NUTRAUKIMO

atsižvelgiant į jos išorines iškyšas pagal Taisyklę Nr. 61.

Patvirtinimo Nr.

1. Transporto priemonės prekės pavadinimas arba ženklas:
2. Transporto priemonės tipas:
3. Gamintojo pavadinimas ir adresas:
4. Jeigu toks yra, gamintojo įgalioto atstovo pavadinimas ir adresas:
5. Transporto priemonės pristatymo suteikti patvirtinimą data:
6. Už patvirtinimo bandymus atsakinga techninė tarnyba:
7. Minėtos tarnybos išduotos ataskaitos data:
8. Techninės tarnybos parengtos ataskaitos numeris:
9. Patvirtinimas suteiktas/įj suteikti atsisakyta ⁽²⁾:
10. Patvirtinimo ženklo vieta transporto priemonėje:
11. Kabinos galinės plokštės padėtis vairuotojo sėdynės R taško atžvilgiu, jei taikoma (žr. 2.5 dalį):
12. 5.1.1 punkte nurodytos zonos apatinė riba:
 Ataskaitos plokštuma/grindų linija ⁽²⁾
13. Vieta:
14. Data:
15. Parašas:
16. Kabinos priekinės, šoninių ir galinės dalių nuotraukos į priekį nuo galinės plokštės, ant kurios yra pirmiau parodytas patvirtinimo numeris, pridedamos prie šio pranešimo.

⁽¹⁾ Patvirtinimą išdavusios (išplėtimą patvirtinusios, atsisakiusios suteikti patvirtinimą, panaikinusios) šalies skiriamasis numeris.

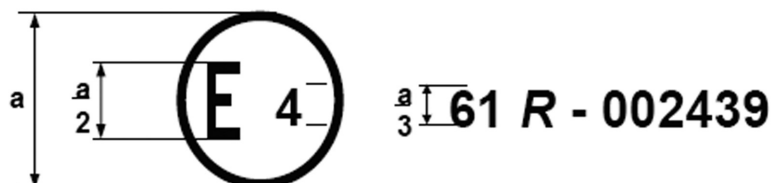
⁽²⁾ Nereikalingas įrašas išbraukiamas.

2 PRIEDAS

PATVIRTINIMO ŽYMENŲ IŠDĖSTYMAS

A PAVYZDYS

(žr. šios taisyklės 4.4 punktą)

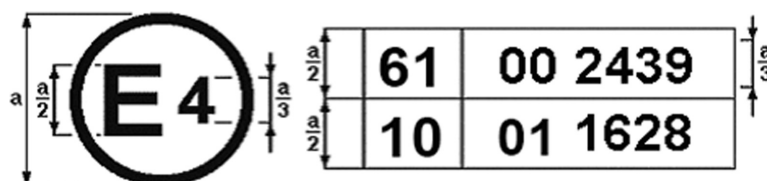

a = 8 mm min.

Pateiktas ant komercinės transporto priemonės pritvirtinamas patvirtinimo ženklas rodo, kad atitinkamos transporto priemonės tipas atsižvelgiant į jos išorines iškyšas yra patvirtintas Nyderlanduose (E 4) pagal Taisyklę Nr. 61 ir suteiktas jo patvirtinimo numeris 002439). Patvirtinimo numeris reiškia, kad patvirtinimas suteiktas vadovaujantis Taisyklės Nr. 61 pradinėje versijoje nustatytais reikalavimais.

B PAVYZDYS

(žr. šios taisyklės 4.5 punktą)

a = 8 mm min.

Pateiktas prie komercinės transporto priemonės pritaistas patvirtinimo ženklas rodo, kad tam tikras transporto priemonės tipas buvo patvirtintas Nyderlanduose (E 4) pagal taisyklės Nr. 61 ir 10 (*). Patvirtinimo numeriai rodo, kad tuo metu, kai buvo suteikti tam tikri patvirtinimai, Taisyklė Nr. 61 pakeista nebuvo, o į Taisyklę Nr. 10 jau buvo įtraukti 01 serijos pakeitimai.

(*) Pastarasis numeris pateiktas tik kaip pavyzdys.

3 PRIEDAS

Tvarka h taškui ir tikrajam sėdynės atlošo nuolydžio kampui nustatyti ir jų santykiui su r tašku bei projektiniu sėdynės atlošo nuolydžio kampu patikrinti

1. SĄVOKŲ APIBRĖŽTYS

- 1.1. Keleiviui skirtoje vietoje sėdinčio žmogaus padėtį nurodantis H taškas – tai žmogaus kūno, kurį atstoja 3 dalyje toliau aprašytas manekenas, teorinės kojų ir liemens sukimosi ašies susikirtimo taškas išilginėje vertikalioje plokštumoje.
- 1.2. Taškas R arba sėdimosios vietos atskaitos taškas - tai gamintojo nustatytas atskaitos taškas:
 - 1.2.1. jo koordinatės nustatytos atsižvelgiant į transporto priemonės konstrukciją;
 - 1.2.2. kuris atitinka liemens ir kojų lankstymosi taško (taško H) teorinę padėtį žemiausioje ir labiausiai į galą nutolusioje įprastoje vairavimo padėtyje arba transporto priemonės gamintojo kiekvienai jo nustatytai sėdimajai vietai nurodytoje naudojimo padėtyje.
- 1.3. Sėdynės atlošo nuolydžio kampas – tai sėdynės atlošo nuolydžio polinkio kampas atsižvelgiant į vertikalę.
- 1.4. Tikrasis sėdynės atlošo kampas – tai kampas, kurį H tašką kertanti vertikalė sudaro su žmogaus kūno, kurį atstoja 3 skirsnyje aprašytas manekenas, liemens atskaitos linija.
- 1.5. Projektinis sėdynės atlošo nuolydžio kampas – tai gamintojo nurodytas kampas:
 - 1.5.1. kuris apibrėžia sėdynės atlošo padėtį žemiausioje ir labiausiai į galą nutolusioje įprastoje vairavimo padėtyje arba transporto priemonės gamintojo kiekvienai sėdimajai vietai nurodytoje naudojimo padėtyje;
 - 1.5.2. kurį R taške sudaro vertikalė ir liemens atskaitos linija;
 - 1.5.3. kuris teoriškai atitinka tikrąjį sėdynės atlošo kampą.

2. TAŠKO H IR TIKROJO SĖDYNĖS ATLOŠO KAMPO NUSTATYMAS

- 2.1. Nustatomi transporto priemonės gamintojo nustatytos kiekvienos sėdimosios vietos taškas H ir tikrasis sėdynės atlošo kampas. Kai toje pačioje eilėje esančias sėdimąsias vietas galima laikyti panašiomis (daugiavietė neišardoma sėdynė, vienodos sėdynės ir t. t.), nustatomas tik vienas kiekvienos sėdynių eilės taškas H ir vienas tikrasis sėdynės atlošo kampas, 3 skirsnyje aprašytą manekeną pasodinus į tokią vietą, kuri laikoma tipine eilės vieta. Minėta vieta turi būti:
 - 2.1.1. ant vairuotojo sėdynės, jei tai priekinė eilė;
 - 2.1.2. ant kraštinės sėdynės, jei tai galinė(s) eilė(s).
- 2.2. Nustatant H tašką ir tikrąjį sėdynės atlošo kampą, atitinkama sėdynė sureguliuojama taip, kad ji būtų įprastoje žemiausioje ir galinėje transporto priemonę vairuoti numatytoje arba toje naudojimo padėtyje, kurią yra nurodęs transporto priemonės gamintojas. Transporto priemonės sėdynės atlošas, jeigu jo polinkis reguliuojamas, turi būti užfiksuotas, kaip nustatyta gamintojo, arba, jei nėra techninių sąlygų, nustatomas tikrasis atlošo polinkio kampas, kurio reikšmė kuo artimesnė 25° nuo vertikalės.

3. MANEKENO APRAŠAS

- 3.1. Taikomas trimatis manekenas, kurio masė ir forma atitinka vidutinio ūgio vyro masę ir formą. Toks manekenas pavaizduotas 1 ir 2 piešiniuose.
- 3.2. Tas manekenas sudarytas iš:
 - 3.2.1. dvejų sudėtinių dalių, viena imituoja nugarą, o kita – apatinę kūno dalį, kurios pritvirtintos prie ašies, atstojančios ašį, apie kurią lankstosi liemuo ir šlaunis. Pratęsus šią ašį iki manekeno krašto, nustatomas manekeno H taškas;
 - 3.2.2. dviejų sudėtinių dalių, imituojančių kojas ir lanksčiai sujungtų su sudėtine dalimi, imituojančia kūno apačią; taip pat
 - 3.2.3. dviejų pėdas imituojančių sudėtinių dalių, kurios čiurnas atstojančiais lankstais sujungtos su kojomis;
 - 3.2.4. be to, apatinę kūno dalį imituojanti sudėtinė dalis turi gulsčiuką, kad būtų galima patikrinti skersinį tos sudėtinės dalies posvyrį.
- 3.3. Kūno segmento svarmuo turi būti pritvirtintas tam tikruose atitinkamus svorio centrus atitinkančiuose taškuose taip, kad bendras manekeno svoris siektų apie 75,6 kg. Išsami informacija apie įvairius svarmenis pateikta šio priedo priedėlio 2 paveiksle.

- 3.4. Manekeno liemens atskaitos linija - tai tiesi linija, einanti per kojos bei dubens jungtį ir teorinę kaklo bei krūtinės ląstos jungtį (žr. šio priedo priedėlio 1 paveikslą).

4. MANEKENO PARENGIMAS

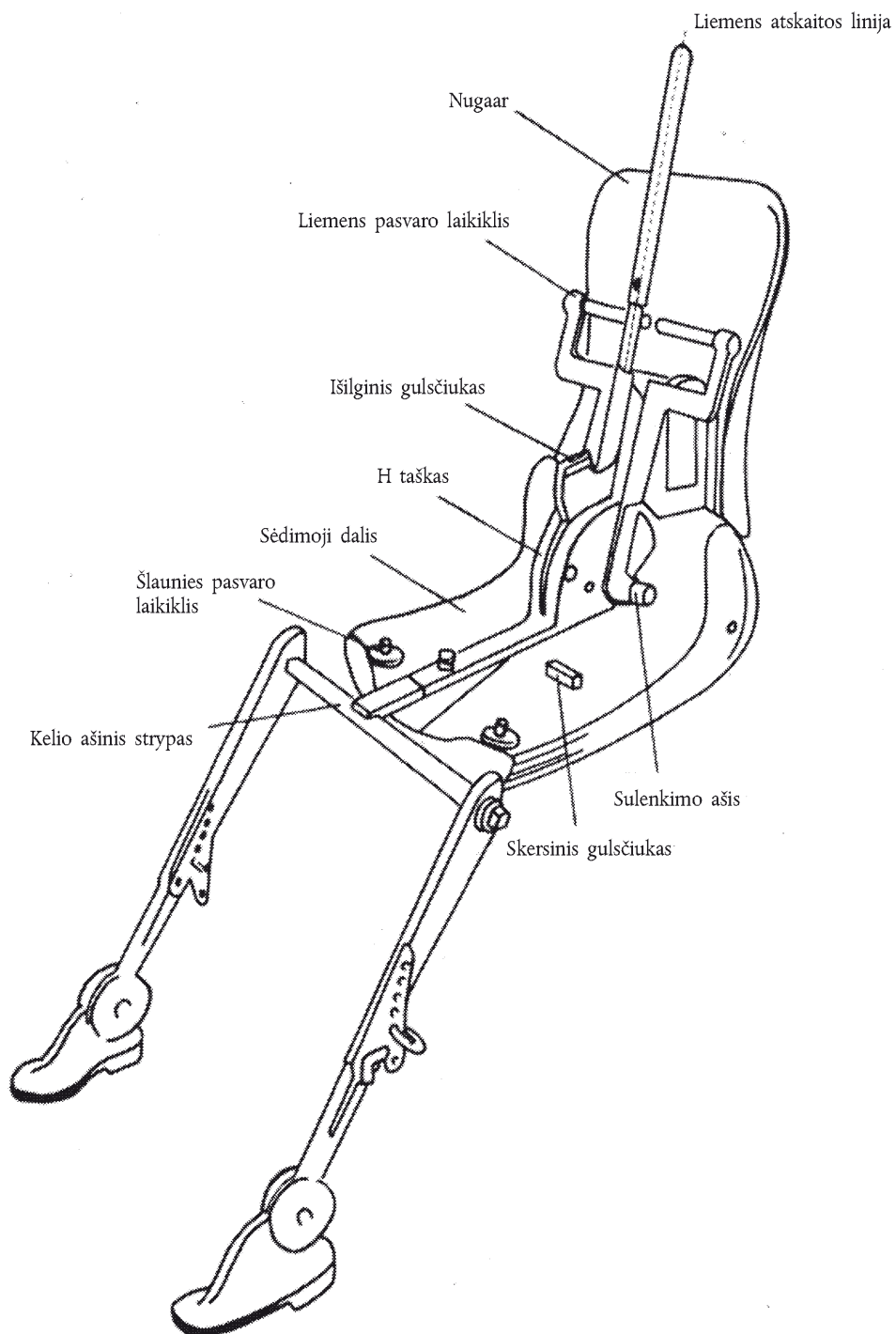
Trimatis manekenas parengiamas taip:

- 4.1. transporto priemonė pastatoma ant horizontalios plokštumos ir sėdynės sureguliuojamos taip, kaip nurodyta 2.2 punkte;
- 4.2. Išbandytina sėdynė užklojama audiniu, kad manekeną būtų galima lengviau nustatyti;
- 4.3. Manekenas pasodinamas ant atitinkamos sėdynės, jo sulenkimo ašis yra statmena transporto priemonės išilginei simetrijos plokštumai.
- 4.4. Manekeno pėdos nustatomos taip:
- 4.4.1. priekinėse sėdynėse jo pėdos nustatomos taip, kad apatinės manekeno sudėtinės dalies skersiniam orientavimui patikrinti taikomas gulsčiukas būtų horizontalus;
- 4.4.2. Galinėse sėdynėse manekeno pėdos pagal galimybes nustatomos taip, kad jos liestų priekines sėdynes. Jeigu pirmiau minėtu būdu nustatytos pėdos remiasi į grindis, kurių lygis yra skirtingas, pėda, kuri pirmoji prisiliečia prie priekinės sėdynės, laikoma atskaitos tašku, o kita pėda nustatoma taip, kad apatinės manekeno sudėtinės dalies skersiniam orientavimui patikrinti taikomas gulsčiukas būtų horizontalus;
- 4.4.3. Jeigu nustatomas vidurinės sėdynės H taškas, kiekviena pėda statoma iš abiejų tunelio pusių;
- 4.5. Svarmenys pakabinami ant šlaunų, apatinės manekeno dalies skersinis gulsčiukas nustatomas horizontaliai ir svarmenys užkabinami ant apatinės manekeno dalies;
- 4.6. Manekenas už kelio strypo atitraukiamas nuo sėdynės atlošo ir manekeno nugara palenkiamą į priekį. Manekenas vėl sodinamas ant transporto priemonės sėdynės, apatinę jo dalį stumiant atgal tol, kol ji atsiremia į sėdynės atlošą, ir manekeno nugara prispaudžiama prie sėdynės atlošo;
- 4.7. Manekenas 2 kartus horizontaliai veikiamas 10 ± 1 daN apkrova. Apkrovos kryptis ir apkrovos veikimo vieta 2 paveiksle nurodytos juodos spalvos strėle.
- 4.8. Prie dešiniojo ir kairiojo manekeno šono, o paskui prie jo liemens, prikabinami svarmenys. Skersinis manekeno gulsčiukas laikomas horizontalioje padėtyje;
- 4.9. Skersine kryptimi manekeną laikant horizontaliai, galinė jo dalis lenkiama į priekį tol, kol prie liemens prikabinėti svarmenys atsiduria virš taško H, kad tarp galinės manekeno dalies ir sėdynės atlošo nebūtų jokios trinties;
- 4.10. Galinė manekeno dalis atsargiai stumiamą atgal tam, kad jo nustatymas būtų užbaigtas. Skersinis manekeno gulsčiukas turi būti horizontalioje padėtyje. Jeigu gulsčiukas nėra toje padėtyje, pirmiau aprašyta nustatymo tvarka pakartojama.
- #### 5. REZULTATAI
- 5.1. Kai manekenas nustatomas pagal 4 dalį, atitinkamos transporto priemonės sėdynės H taškas ir tikrasis sėdynės atlošo kampas – tai manekeno H taškas ir manekeno liemens atskaitos linijos polinkio kampas.
- 5.2. Išmatuojamos H taško koordinatės, atsižvelgiant į tris plokštumas, kurios vienos su kitomis sudaro stačius kampus, ir tikrasis sėdynės atlošo kampas, kad juos būtų galima palyginti su transporto priemonės gamintojo pateiktais duomenimis.
- #### 6. SANTYKINĖS R IR H TAŠKŲ PADĖTIES BEI PROJEKTO IR TIKROJO SĖDYNĖS ATLOŠO KAMPŲ SANTYKIO PATIKRA
- 6.1. Pagal 5.2 punktą atliktų matavimų, kuriais nustatomas H taškas ir tikrasis sėdynės atlošo nuolydžio kampas, rezultatai palyginami su R taško koordinatėmis ir projekciniu sėdynės atlošo kampu, kuriuos yra nurodęs transporto priemonės gamintojas.
- 6.2. Nagrinėjamos sėdimosios vietos santykinės taškų R ir H taškų padėtys ir projekcinio liemens kampo bei tikrojo liemens kampo santykis turi būti laikomi patenkinamais, jei taško „H“ koordinatės yra 50 mm ilgio kraštinės kvadrato, kurio įstrižainės susikerta taške „R“, o tikrasis liemens kampas nesiskiria nuo projekcinio daugiau kaip 5°.
- 6.2.1. Jeigu tų sąlygų laikomasi, R taškas ir projekcinis sėdynės atlošo kampas taikomi darant bandymus ir, jeigu reikia, manekenas sureguliuojamas taip, kad H taškas sutaptų su R tašku, o tikrasis sėdynės atlošo kampas – su projekciniu.

- 6.3. Jeigu taško H koordinatės ir tikrasis sėdynės atlošo kampas neatitinka 6.2 punkto reikalavimų, taško H padėtis arba tikrasis sėdynės atlošo kampas nustatomas dar du kartus (iš viso - tris kartus). Jeigu du kartus iš tų trijų operacijų rezultatai atitinka reikalavimus, tada bandymo rezultatai laikomi atitinkančiais reikalavimus.
- 6.4. Jeigu bent 2 iš 3 bandymų rezultatai 6.2 punkto reikalavimų neatitinka, laikoma, kad bandymo rezultatai reikalavimų neatitinka.
- 6.5. Jeigu susiklosto 6.4 punkte nurodyta padėtis arba jeigu patikros atlikti negalima, nes transporto priemonės gamintojas nepateikė informacijos apie R taško vietą ar nenurodė projekcinio sėdynės atlošo kampo, galima taikyti trijų bandymų rezultatų vidurkį ir jis laikomas taikytinu visais atvejais, kai šioje taisyklėje minimi R taškas arba projekcinis sėdynės atlošo kampas.
-

Priedėlis

ERDVINIO MANEKENO SUDĖTINĖS DALYS

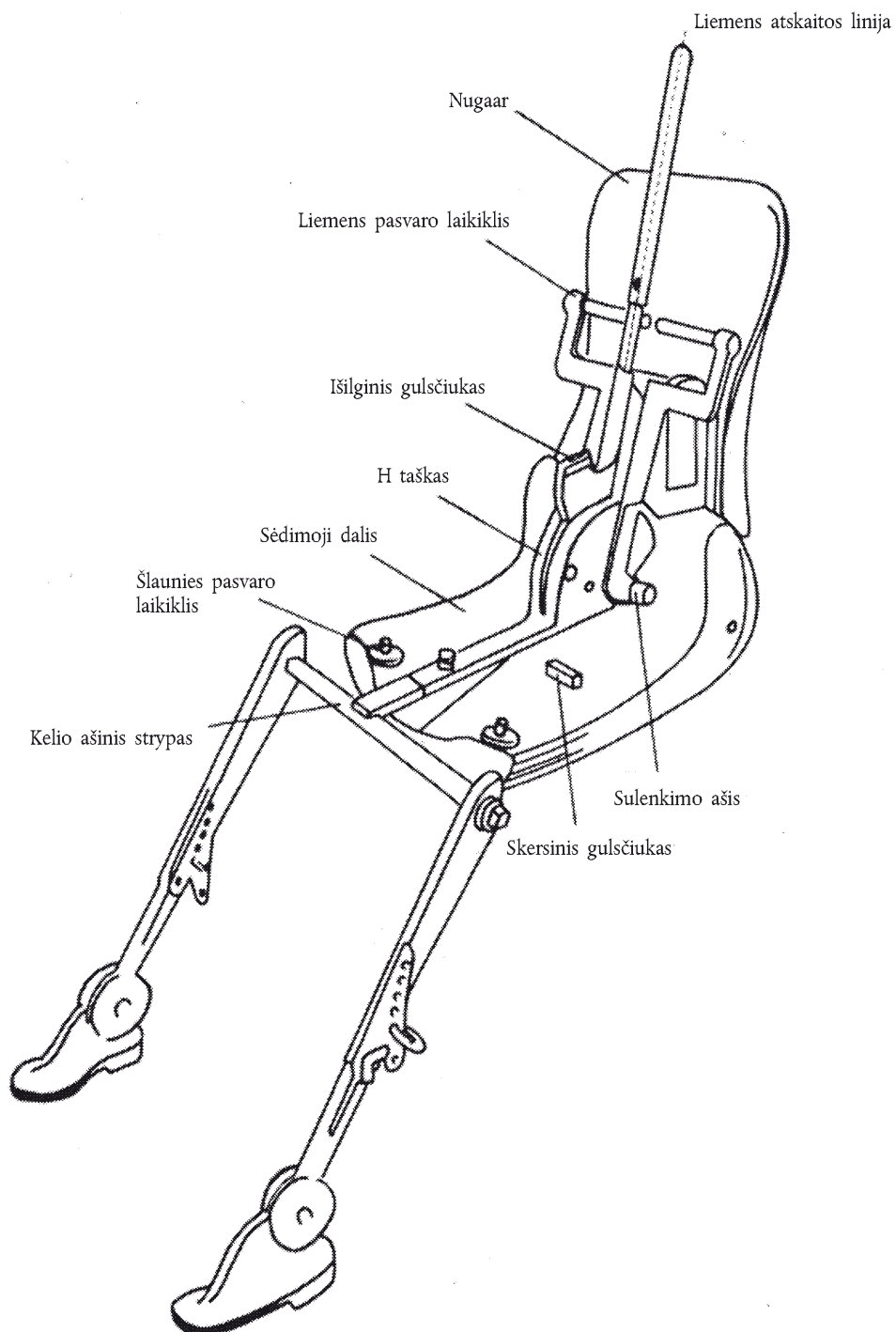
1. paveikslas

MANEKENO MATMENYS IR MASĖ

Manekeno masė

	kg
Nugarą ir sėdimąją dalį imituojančios sudedamosios dalys	16,6
Liemens svarmuo	31,2
Sėdimosios dalies svarmuo	7,8
Šlaunies svarmuo	6,8
Blauzdos svarmuo	13,2
Iš viso	75,6

2 paveikslas

4 PRIEDAS

IŠKYŠŲ IR ATSTUMŲ MATAVIMAS

1. PRIE IŠORINIO PAVIRŠIAUS PRITVIRTINTOS DALIES IŠKYŠOS MATAVIMO METODAS

1.1. Prie iškiliosios plokštės paviršiaus pritvirtintos dalies iškyšą galima išmatuoti tiesiogiai arba pagal atitinkamą pritvirtintos dalies brėžinio pjūvį.

1.2. Jeigu prie plokštės, išskyrus iškiliąją plokštę, pritvirtintos dalies iškyšos atžvilgiu galima taikyti paprastą matavimą, jos matmenys nustatomi pagal didžiausią atstumo tarp plokštės atskaitos linijos ir 100 mm skersmens rutulio centro pokytį, kai rutulys pastoviai judinamas pastoviai liečiantis su ta dalimi. Tokio metodo taikymo pavyzdys nurodytas 1 paveiksle.

1.3. Tūrėklų iškyša matuojama pagal ranktūrių tvirtinimo taškus kertančią plokštumą. Pavyzdys pateiktas 2 paveiksle.

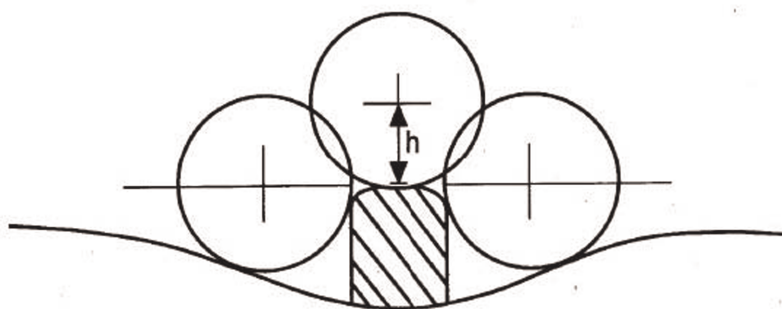
2. PRIEKINIO ŽIBINTO SKYDELIŲ IR ANTBRIAUNIŲ MATAVIMO METODAS

2.1. Priekinio žibinto išorinio paviršiaus iškyša matuojama horizontalia kryptimi nuo 100 mm skersmens rutulio ir minėto paviršiaus lietimosi taško, kaip parodyta 3 paveiksle.

3. ATSTUMO TARP GROTELIŲ DALIŲ NUSTATYMO METODAS

3.1. Atstumas tarp grotelių dalių - tai atstumas tarp rutulio lietimosi taškus kertančių dviejų plokštumų, kurios statmenos lietimosi taškus jungiančiai linijai. To metodo taikymo pavyzdys nurodytas 4 ir 5 paveiksluose.

1 paveikslas

2 paveikslas

